

koordynator badania:
Patrycja Brąglewicz

Joanna Badura
Maciej Banaszak
Kamil Sikora

Raport z badania ilościowego *Jedynki*

*Kandydaci z pierwszych miejsc list wyborczych do
Parlamentu Europejskiego*

Kraków-Stambuł 2014

demagog.org.pl
politycy pod kontrolą

1. Cel badań:

Celem badań była statystyczna analiza danych dotyczących kandydatów z pierwszych miejsc list wyborczych do Parlamentu Europejskiego. Badaniu poddane zostało **117** "jedynek" z **13** okręgów wyborczych, z **9** ogólnopolskich list wyborczych. Analizowane były takie zmienne jak płeć, wiek, wykształcenie, staż polityczny oraz przebieg kariery politycznej. Celem badania było więc ilościowe "uchwycenie" specyfiki kandydujących z perspektywy reprezentowanych przez nich partii. Produktem badania jest to stworzenie socjologicznej mapy kandydatów z pierwszych miejsc.

Ograniczenie badania do "jedynek" wynika z analizy sondaży oraz zachowań wyborców w poprzednich wyborach do PE, z których wynika, że poza 2 głównymi listami (PO i PiS) wyłącznie kandydaci z 1 miejsca na pozostałych listach mają jakąkolwiek szansę na mandat.

2. Definicje terminów:

JEDYNKA - kandydat znajdujący się na pierwszym miejscu na liście wyborczej danego Komitetu Wyborczego.

STAŻ POLITYCZNY - czas aktywności politycznej od czasu objęcia przez kandydata urzędu na szczeblu lokalnym/państwowym lub uzyskania mandatu do parlamentu/do rad, sejmików na szczeblu lokalnym.

KARIERA POLITYCZNA - najważniejsze stanowiska kandydata w czasie jego działalności politycznej.

Skróty zastosowane w raporcie:

TR - Koalicyjny Komitet Wyborczy Europa Plus Twój Ruch

SLD-UP - Koalicyjny Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej - Unia Pracy

NP - Komitet Wyborczy Nowa Prawica - Janusza Korwin-Mikke

PO - Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP

PR - Komitet Wyborczy Polska Razem Jarosława Gowina

PSL - Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe

PiS - Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość

SP - Komitet Wyborczy Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro

RN - Komitet Wyborczy Wyborców Ruch Narodowy

3. Pytania badawcze:

3.1. Jaka jest ogólna średnia wieku "jedynek"? Jaka jest średnia wieku "jedynek" w poszczególnych Komitetach Wyborczych?

3.2. Ile kobiet i ile mężczyzn znajduje się na pierwszych miejscach list wyborczych? Jaki jest stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn w poszczególnych partiach?

3.3. Jakie jest wykształcenie kandydatów z pierwszych miejsc do PE? Jaki jest udział kandydatów z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie "jedynek"? Jakie jest wykształcenie "jedynek" w poszczególnych KW?

3.4. Jaki jest staż polityczny kandydatów do PE? Jakie stanowiska zajmowali bądź zajmują "jedynki" z poszczególnych KW?

4. Metody badawcze oraz dobór próby:

Metoda: ilościowa

Technika: analiza desk research (analiza danych zastanych)

Dane wstępnie zebrano w formie tabeli (wartości: imię i nazwisko, komitet wyborczy, wiek, płeć, wykształcenie, kariera polityczna, staż polityczny). Po zagregowaniu danych zakodowano je w programie MaxQDA i przedstawiono za pomocą narzędzia analitycznego MaxMaps.

Populacja: Kandydaci do Parlamentu Europejskiego z pierwszych miejsc list wyborczych: **180** kandydatów.

Próba = "jedynki" z list ogólnopolskich, czyli takich, które pojawiają się we wszystkich 13 okręgach wyborczych, tj. **117** "jedynek".

5. Wyniki badań:

Ad 3.1. Jaka jest ogólna średnia wieku "jedynek"? Jaka jest średnia wieku "jedynek" w poszczególnych Komitetach Wyborczych?

Dane zebrane w pierwszej fazie badania pozwoliły obliczyć średnią wieku wszystkich "jedynek". Wynosi ona **52** lata. "Najstarszymi" komitetami są SLD-UP i PO ze średnia wieku **59** lat. "Najmłodszym" komitetem jest zaś RN, gdzie średnia wieku wynosi **35** lat. Warto zaznaczyć, że "młodość" partii jest, choć w nieznaczny sposób, skorelowana z wykształceniem kandydatów oraz z ich karierą polityczną. Najstarszym kandydatem jest **Kazimierz Kutz** (85 lat), reprezentujący TR, najmłodszym - pochodzący z RN **Aleksander Krejckant** (25 lat).

Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych komitetów wyborczych przedstawia Tabela 1. B/d oznacza brak danych, czyli brak wiarygodnej informacji na stronach komitetów.

Wiek kandydatów	TR	SLD	NP	PO	PR	PSL	PiS	SP	RN
Okręg 1	51	78	32	62	51	61	57	40	24
Okręg 2	47	65	64	62	b/d	61	50	b/d	46
Okręg 3	b/d	70	51	58	41	70	48	53	42
Okręg 4	57	40	63	66	39	59	61	48	32
Okręg 5	64	50	44	61	55	52	66	60	28
Okręg 6	b/d	43	40	66	44	59	60	54	27
Okręg 7	59	68	30	45	59	58	59	53	41
Okręg 8	b/d	50	60	42	60	55	50	47	50
Okręg 9	40	35	51	48	58	33	41	48	28
Okręg 10	47	65	58	60	53	62	65	44	29
Okręg 11	85	76	72	74	45	54	59	38	45
Okręg 12	53	57	52	57	45	56	41	48	25
Okręg 13	46	66	56	68	47	54	46	48	42
	55	59	52	59	50	56	54	48	35

Tabela 1. Wiek "jedynek" z poszczególnych KW i okręgów.

Ad 3.2. Ile kobiet i ile mężczyzn znajduje się na pierwszych miejscach list wyborczych? Jaki jest stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn w poszczególnych KW?

Ogólna liczba kobiet we wszystkich komitetach to **21**, zaś kandydujących mężczyzn jest **96**. Wynika z tego, że kobiety stanowią ok. 18% "jedynek". Najwięcej kobiet startuje z list PO i TR (**6**), najmniej zaś z list NP i PR (**0**).

Szczegółowe dane dotyczące liczby kobiet i mężczyzn w poszczególnych KW przedstawia Tabela 2.

	TR	SLD	NP	PO	PR	PSL	PiS	SP	RN
K	6	5	0	6	0	1	1	1	1
M	7	8	13	7	13	12	12	12	12
Odsetek kobiet w KW	46%	38%	0%	46%	0%	8%	8%	8%	8%

Tabela 2. Liczba kobiet i liczba mężczyzn w KW oraz odsetek kobiet w poszczególnych KW.

Jak wynika z Tabeli 2. we wszystkich komitetach przeważają mężczyźni. W NP i PR nie ma żadnych kandydatek. Na podstawie tabeli można stworzyć następującą typologię:

- komitety **"egalitarne"**: komitety, w których odsetek liczby kobiet w KW oscyluje w przedziale 35%-65%. Są to TR, SLD i PO.
- komitety **"zmaskulinizowane"**: komitety, w których odsetek liczby kobiet w KW oscyluje w przedziale 0%-34%. Są to: NP, PR, PSL, PiS, SP, RN.

Ad 3.3. Jakie jest wykształcenie kandydatów z pierwszych miejsc do PE? Jaki jest udział kandydatów z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie "jedynek"? Jakie jest wykształcenie "jedynek" w poszczególnych KW?

Wykształcenie w badaniu podzielono na następujące kategorie: **podstawowe**, **średnie**, **wyższe niepełne** (licencjat lub inżynier), **wyższe pełne** (magister) oraz **wyższe III stopnia** (uznano je za ważne z punktu widzenia badań). W zdecydowanej większości przeważali kandydaci z wykształceniem wyższym magisterskim - **73** osoby. "Jedynek" ze stopniem doktorskim było w sumie **30**, zaś z wykształceniem na poziomie licencjatu lub inżyniera - **5**. "Jedynki" z wykształceniem średnim to **5** osób. Ponadto wśród kandydatów jest **1** osoba z wykształceniem podstawowym.

Najwięcej "jedynek" ze stopniem doktora znajduje się na listach SLD-UP (**9**), zaś największa liczba magistrów startuje z listy TR (**11**). Ogółem najwięcej kandydatów z wyższym wykształceniem pełnym znajduje się na listach TR, PiS i SLD - **100%** "jedynek" ma przynajmniej stopień magistra. Najwięcej kandydatów z wykształceniem średnim prezentuje NP (**2** kandydatów). "Jedynka" z wykształceniem podstawowym to przedstawiciel RN. Tabela 3. prezentuje wyniki.

Wykształcenie	TR	SLD	NP	PO	PR	PSL	PiS	SP	RN	SUMA
dr	2	9	1	6	4	2	4	0	2	30
mgr	11	4	10	6	8	10	9	8	7	73
inż/lic	0	0	0	1	0	1	0	3	0	5
średnie	0	0	2	0	1	0	0	1	1	5
podst.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	13	13	13	13	13	13	13	12	11	

Tabela 3. Wykształcenie "jedynek" w poszczególnych KW.

Ad 3.4. Jaki jest staż polityczny kandydatów do PE? Jakie stanowiska zajmowały bądź zajmują "jedyńki" z poszczególnych KW?

Staż polityczny został w badaniu ujęty w następującej formie: 0-4 lat, 5-9 lat, 10-14 lat, 15-19 lat a następnie 20-29 lat, 30-39 lat, która została uznana za dobrze oddającą rzeczywistość społeczną w tym kontekście. Za staż polityczny uznaje się objęcie urzędu na szczeblu lokalnym lub państwowym albo otrzymanie mandatu. Największa liczba kandydatów to kandydaci z brakiem takowych urzędów - **36** kandydujących. Są to najczęściej członkowie partii, którzy nie odnotowali znacznych osiągnięć, startując bez sukcesu w wyborach parlamentarnych lub też dotychczasowi sympatycy ruchów. Wielu z nich to także eksperci - prawnicy, ekonomiści czy biznesmeni, którzy dotychczas nie zajmowali stanowisk politycznych.

Najliczniejszą grupą spośród kandydatów, którzy zaistnieli na scenie politycznej są ci ze stażem w przedziale 20-29 lat (**29 osób**). Wśród nich przeważają kandydaci z SLD-UP, PSL, PO i PiS. Najdłuższe staże w tej grupie należą do Bogusława Liberadzkiego (SLD-UP), Andrzeja Celińskiego (TR) i Andrzeja Grzyba (PSL).

Pozostałe grupy to: przedział 15-19 z liczbą **17** kandydatów, 5-9 z liczbą **15** kandydatów, 10-14 z liczbą **16** kandydatów, 0-4 z liczbą **3** kandydatów i 30-39 z **jednym** kandydującym. Najdłuższy staż polityczny należy do Janusza Zemke z SLD-UP i wynosi on **33** lata - w 1981 roku został on bowiem sekretarzem ds. propagandy.

Stanowiska zajmowane dotychczasowo przez kandydatów podzielono na następujące grupy: premier, wicepremier, minister, wiceminister, poseł, senator, poseł do Parlamentu Europejskiego, działacz lokalny.

Największą liczbę europosłów z poprzednich kadencji PE wystawia PO (**9**), podobnie jak największą liczbę byłych ministrów (**6**). Najwięcej kandydatów, którzy zasiadali w polskim sejmie reprezentuje SLD-UP i PO.

6. Braki danych w badaniu:

Jak w każdym badaniu, także i w tym pojawiły się pewne braki danych. Były one najczęściej efektem niedoinformowania ze strony komitetów wyborczych. W tabeli 1. (prezentującej wiek) pojawia się 5 braków danych, najwięcej w Komitecie TR. Braki danych w analizie wiekowej wynoszą **4.27%**. Z kolei w tabeli 2. nie ma **żadnych** braków danych, jest to bowiem rozkład przedstawiający płeć kandydatów. Brak danych dotyczący kariery zawodowej jedynek oznaczał dla badaczy, że dany kandydat nie zajmował ważniejszych stanowisk na polskiej scenie politycznej.

Warto wskazać, że największy odsetek braków danych odnotowano w nieuwzględnionych w tym badaniu komitetach, tj. w komitetach: Zieloni, Samoobrona i Demokracja Bezpośrednia. Bardzo trudno odnaleźć jest informacje dotyczące jedynek z tych KW. Najbardziej transparentne to duże komitety oparte o partie z długimi tradycjami: SLD-UP, PO, PiS i PSL.

demagog.org.pl
politycy pod kontrolą

Visegrad Fund